

ARHEOLOGIE, ISTORIE ANTICĂ

CÂTEVA DATE DESPRE LOCUIREA BOIAN DIN SUD-VESTUL MUNTENIEI

PAVEL MIREA*

Dacă primele descoperiri de tip Boian de pe teritoriul României datează din anul 1867 și sunt cunoscute în sud-estul Transilvaniei, în așezarea de la Brăduț¹, primul fragment ceramic atribuit culturii menționate, descoperit în zona ce face obiectul acestui articol, provine de la Zimnicea, localitate aflată aproape de vărsarea râului Vedea în Dunăre². Alte materiale Boian au fost semnalate în anul 1938 la Cetatea (jud. Teleorman) și proveneau dintr-o așezare de tip *tell* distrusă în totalitate prin exploatarea argilei de către localnici³.

Descoperirile ulterioare, relativ puține la număr, sunt cunoscute aproape în totalitatea lor din cercetări de suprafață. Doar în cazul așezării de la Alexandria „Podul Nou” avem de-a face cu o săpătură de salvare, întreprinsă în anul 1956, în urma căreia au fost cercetate și două complexe Boian-Giulești⁴.

În monografia consacrată culturii Boian, Eugen Comșa semnală în această parte a Munteniei un număr de 12 descoperiri atribuite acestei culturi⁵.

Un alt sondaj a fost efectuat de către Ionel Vlad în anul 1983 într-o așezare Boian aflată pe terasa înaltă, vestică a râului Vedea, în apropierea localității Bujoru. Materialele descoperite aici pot fi atribuite fazelor Giulești și Vidra⁶.

Materiale Boian au fost descoperite și în cadrul unor săpături arheologice care au urmărit alte epoci. Este cazul celor de la Frumoasa-„La cetate”⁷, Bujoru-„Tumul”⁸ și Lăceni-„Solare”⁹.

* Muzeul Județean Teleorman, Alexandria.

¹ G. Westen, *Über die Hügelgräber hinter Bardoez nächst im Udvarhelyer Stuhl*, în „Archiv der Vereines für Siebenbürgische Landeskunde”, IX, 1, 1870, p. 18-27, cf. E. Comșa, *Istoria comunităților culturii Boian*, Editura Academiei, București, 1974, p. 9.

² Gr. Tocilescu, *Dacia înainte de romani. Cercetări asupra popoarelor care au locuit țărilor romane de la stânga Dunării, mai înainte de conculsta acestui teritoriu de contra Imperatorului Traianu*, București, 1880, tab. K/7, cf. E. Comșa, *op. cit.*, p. 39.

³ Vi. Dumitrescu, *Alcune scoperti preistoriche nel distreto di Teleorman*, în „Dacia”, IX -X, 1945, p. 532.

⁴ B. Mitrea, C. Preda, *Săpăturile de salvare de la Alexandria (raion Alexandria, regiunea București)*, în „Materiale și Cercetări Arheologice”, V, 1959, p. 175-180.

⁵ E. Comșa, *op. cit.*, p. 32-43.

⁶ Rezultatele acestui sondaj sunt materializate prin doi saci cu fragmente ceramice, analizate de către autorul acestor rânduri în anul 1999. Documentația de șantier nu a mai putut fi recuperată, singurele date din teren fiind constituite de marcejele aflate pe pachetele cu materiale.

⁷ N. Constantinescu, *Cetatea de pământ din secolul al XIV-lea de la Frumoasa*, în „Studii și Cercetări de Istorie Veche”, 16-4, 1965, p. 735).

⁸ În acest caz s-a produs contrariul celor arătate mai sus (nota 6). Potrivit unuia dintre autorii săpăturii de salvare (Emil Moscalu) aflăm că: „În total se aflau 25-30 fragmente ceramice de la un vas de mari proporții

Cea mai importantă cercetare arheologică, ce a avut ca obiectiv cultura Boian, s-a desfășurat între anii 1998-2000, în cadrul unui proiect româno-britanic ce viza locuirea neo-eneolitică de pe Valea Teleormanului¹⁰, fiind efectuate sondaje în mai multe locuri Boian-Giulești și Boian-Spanțov din zona Lăceni-Măgura. De altfel, valea râului Teleorman și cea a afluentului său, pârâul Clănița, între localitățile Lăceni, Măgura și Vitănești este una dintre cele mai bine cunoscute zone (fig. 2). Se adaugă zona Alexandriei, respectiv valea râului Veda cuprinsă între doi afluenți, Nonovul și Vistireasa, precum și văile acestora (fig. 3).

Cercetările de suprafață întreprinse în perioada anilor 2001-2007 în sud-vestul Munteniei au avut ca rezultat identificarea altor 17 puncte cu descoperiri ce pot fi atribuite culturii Boian. În momentul de față numărul acestora se ridică la 50, dintre care 33 de puncte au fost descoperite în urma unor cercetări de suprafață, în timp ce 12 puncte au făcut obiectul unor săpături sistematice, sondaje și săpături de salvare (fig. 1). Doar în 6 cazuri, săpăturile sistematice au avut ca obiectiv cercetarea culturii Boian. Statistica prezentată poate fi completată cu încă trei descoperiri întâmplătoare și cu altele două despre care nu există date relevante. În ceea ce privește atribuirea pe faze¹¹, putem adăuga faptul că cele mai timpurii locuri sunt cele de tip Boian-Bolintineanu (3) urmate de Boian-Giulești (11) și Boian-Vidra (5). În Boian-Spanțov se constată o creștere a numărului locuirilor (27). Pentru un număr de 11 descoperiri nu a putut fi precizată faza cărora acestea aparțin.

Împărțirea pe faze de evoluție și delimitarea ariilor de răspândire a acestora sau a culturilor arheologice propriu-zise, s-a făcut pe baza unor analogii formale. Ceramica, „fosila directoare”, a rămas în mod tradițional, un element reprezentativ al culturii materiale, cu rol în stabilirea ariilor culturale și a cronologiei relative. Analogiile au fost făcute urmărindu-se anumite categorii ceramice, tipologia și decorul lor, de regulă în urma unor inerente selecții¹². De cele mai multe ori între stilul ceramic, cronologie, cultură și etnie a fost pus un semn de egalitate iar datele arheologice au continuat a fi doar descrise nu și explicate¹³, ignorându-se faptul că vasele ceramice

(Boian, n.n.). Dar aceste materiale au dispărut fără urmă și nu am mai găsit nici un fragment deși am căutat pachet cu pachet tot materialul pe care-l aveam în depozit”. (vezi E. Moscalu, C. Beda, *Bujoru. Un tumul cu car-cazan votiv aparținând culturii Sarsabi*, în „Thraco-Dacia”, IX, 1-2, 1988, p. 24.)

⁹ Cercetări inedite E. Moscalu, 1968.

¹⁰ „Proiectul româno-britanic de cercetare pluridisciplinară a locuirii neo-eneolitice de pe valea Teleormanului” (SRAP - *Southern Romania Archaeological Project*) a debutat în anul 1998 și este condus de dr. Radian R. Andreescu, cercetător la Muzeul Național de Istorie a României și de dr. Douglass W. Bailey, șeful Departamentului de arheologie și conservare al Școlii de Istorie și Arheologie a Universității din Cardiff. Proiectul a fost finanțat de către Academia Britanică, Universitatea din Cardiff și Societatea Anticariilor Londonezi din partea britanică, respectiv Ministerul Culturii și Cultelor și Consiliul Județean Teleorman din partea română.

¹¹ Vl. Dumitrescu, A. Bolomey, Fl. Mogoșanu, *Esquisse d'un prehistoire de la Roumanie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 101-102; E. Comșa, *op. cit.*, p. 19-27.

¹² H. J. Franken, *Pot making in antiquity and the „ceramic horizon” in archaeology*, în A. Van As (ed), *Contribution to the Study of Pottery Technology*, Leiden, 1985. p. 45-46, *apud* S. Oanță-Marghitu, *Fenomenul Cernavodă III-Boleráz: după 30 de ani*, în „Cercetări Arheologice”, XII, 2003, p. 118.

¹³ L. Ellis, *Cultural boundaries and human behaviour: Method, theory and Late Neolithic ceramic production in the Carpathian-Pontic region*, în *Cucuteni aujourd'hui*, Bibliotheca Memoriae Antiquitatis, II, 1996, p. 76-77.

reprezintă, dincolo de utilitatea imediată, unul dintre mijloacele adoptate de oameni pentru a se defini pe sine și comunitățile lor¹⁴.

Date importante asupra mediului natural străvechi și a locuirilor neo-eneolitice au fost oferite de studiile de arheologie aluvială. Observațiile făcute în zona Lăceni-Măgura, au avut ca rezultat reconstituirea unei părți a istoriei naturale a râului Teleorman. Astfel, la cca. 50 m de actualul canal activ al Teleormanului, în luncă, au fost identificate cinci terase asociate cu un sistem de paleocanale. Cele mai vechi elemente sunt reprezentate de sistemul compus din două terase, aflate în imediata vecinătate a terasei înalte, vestice, asociate cu „insule”, (ridicături de pietriș și nisip) și cu paleocanale. O probă ¹⁴C (12880±130 BP) sugerează că unul dintre aceste canale a fost activ, cel puțin la sfârșitul glaciațiunii târzii. Pe unele dintre aceste „insule” ale sistemului de terase menționat, ce ar corespunde perioadelor Pliocenă târzie, Holocenă timpurie și Holocenă mijlocie¹⁵, au fost identificate atât locuirile Boian, cât și diferite vestigii din epoci postneolitice.

În Holocen mijlociu au fost înregistrate creșteri ale nivelului râului Teleorman în jurul datelor 4900-4800 BP, 4000-3800 BP, 3300-2800 BP, 1000 BP, creșteri ce pot fi asociate cu depuneri de aluviuni (formarea unor conuri de dejecție) în jurul datei de 2400 BP, în vestul văii. Toate acestea pot fi corelate cu perioade de răcire ale climatului, creștere a umidității și a activității fluviale, date înregistrate și în centrul, nordul și vestul Europei. Perioada corespunzătoare locuirilor Boian (6100-5700 BP) cunoaște un climat mai puțin sever, fapt de asemenea documentat și în alte părți ale continentului¹⁶.

Cercetările din zona Lăceni-Măgura au permis conturarea mai multor ipoteze asupra evoluției râului Teleorman în prima jumătate a mileniului 5 a. Chr. și a impactului asupra locuirilor neolitice. Într-o primă ipoteză, râul curgea static, printr-un singur canal. Valea era un mediu stabil, predictibil, cu resurse bogate, potrivit pentru o locuire și activități pe termen lung. O altă ipoteză sugerează că râul curgea tot printr-un singur canal a cărui poziție se modifica de-a latul văii. Se crea, astfel, o instabilitate cu influențe asupra așezărilor de lungă durată. O a treia ipoteză ne prezintă Teleormanul ca un râu ce curgea printr-un sistem aproape static de canale. Mediul avea probabil un aspect de mlaștină, bogat în resurse, ce permitea existența unor așezări pe termen lung. Într-o ultimă ipoteză, râul ar fi avut un sistem mobil de canale. Și în acest caz mediul era bogat în resurse naturale, dar impredictibil, nefiind, prin urmare, permanent locuit¹⁷.

O situație asemănătoare a fost înregistrată la cca. 20 km în amonte, în zona localităților Perii Broșteni și Trivale Moșteni, aici fiind observabilă o rețea de paleocanale ale râului Teleorman, rețea ce ar sugera o evoluție a râului conform

¹⁴ D. W. Bailey, *Balkan Prehistory. Exclusion, Incorporation and Identity*, Routledge, London, 2000 p. 94.

¹⁵ A. J. Howard, M. G. Macklin, D. W. Bailey, S. Mills, R. R. Andreescu, *Preservation and prospection of alluvial archaeological resources in the southern Balkans: a case-study from the Teleorman river valley, southern Romania*, în A. J. Howard, M. G. Macklin, D. G. Passmore (editori), *Alluvial Archaeology in Europe*, Lisse, 2003, p. 243.

¹⁶ *Ibidem*, p. 225.

¹⁷ D. W. Bailey, R. R. Andreescu, A. J. Howard, M. G. Macklin, S. Mills, *Alluvial landscape in the temperate Balkan neolithic: transition to tells*, în „Antiquity”, 76, 2002, p. 352-353; R. R. Andreescu, *Valea Teleormanului. Mediul și comunitățile umane în mileniul V a. Chr.*, în „Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos”, XXII, 2005, p. 144.

ultimelor două dintre ipotezele amintite. De altfel, schimbări majore ale cursului râului s-au produs chiar în ultima sută de ani. Astfel, în zona localității Olteni, Teleormanul curgea, la începutul secolului trecut, prin partea de est a văii¹⁸. În prezent cursul s-a mutat la baza terasei înalte, aflată la cca. 2 km vest, fostul curs fiind ocupat pe o lungime de aproape 10 km de un pârau format de izvoarele abundente aflate la baza terasei estice („Gârla Morii”). Într-un mod similar, pâraul Vistireasa, afluent al râului Vedea, ocupă un fost braț al acestuia și este format tot de izvoare aflate la baza terasei.

Cel mai probabil râul Teleorman a fost instabil înainte de jumătatea mileniului 5 a. Chr. Râul se deplasa de-a latul văii iar canalele își modificau frecvent amplasamentul. Mediul natural era, probabil, destul de instabil, favorabil pentru o locuire și activități temporare, zona fiind caracterizată prin variabilitate și instabilitate¹⁹. Observațiile de natură sedimentologică și micromorfologică par să vină în sprijinul acestei ipoteze. Nivelurile de locuire Boian-Giulești sunt separate de niveluri siltice carbonatice, acumulate în perioada unor inundații și evoluează pedogenetic în perioadele de locuire²⁰. Existența unui mediu instabil este sugerată și în bazinului Argeșului inferior, unde au fost identificate trei episoade diluviale distincte. Unul dintre acestea a fost datat în epoca neolitică (5507±30 BP, 4344 cal. BC), în timpul evoluției culturii Vădastra (Boian)²¹.

Numărul extrem de redus al descoperirilor, majoritatea făcute în urma unor cercetări de suprafață, nu pot conduce la formularea unor reguli cu privire la tipul preponderent de amplasament geo-morfologic, la forma, dimensiunile și tipul de organizare internă al așezărilor sau la tipul arhitectural predominant al locuințelor acestor comunități. În stadiul actual al cercetărilor se pot contura unele interpretări, cu titlul de ipoteze de lucru, despre caracteristicile așezărilor Boian. O trăsătură definitorie a unei comunități este tendința de a-și alege un anumit teritoriu pentru habitat, alegere condiționată de anumiți factori de subzistență precum: existența și apropierea față de sursele de apă, sol prielnic cultivării plantelor și creșterii animalelor, apropierea de surse de materii prime necesare realizării uneltelor și amenajării construcțiilor. La acești factori se pot adăuga și alții, fie tot de natură economică (locuri favorabile vânătorii sau pescuitului, posibilități de legătură și comunicare cu alte comunități umane din zonă), fie de natură cutumiară (preferința pentru anumite zone de locuire).

Analizând amplasamentul locuirilor Boian pentru care avem date, se constată faptul că erau folosite, predominant, terasele înalte (15 locuiri) și luncile inundabile (12 locuiri). Folosirea teraselor joase este constatată în 9 dintre situații. Este documentată și o locuire pe un grind. Către etapa finală a culturii Boian, se constată tendința ca locuirile să fie amplasate preponderent pe terase joase și în luncă și mai puțin pe terase înalte. Nu sunt cunoscute sisteme de protecție sau fortificare a așezărilor. Cazuri aparte

¹⁸ Conform hărții întocmită în anul 1911 de către Serviciul Geografic al Armatei, după ridicările topografice efectuate în anii 1907-1908.

¹⁹ D. W. Bailey, R. R. Andreescu, A. J. Howard, M. G. Macklin, S. Mills, *op. cit.*, p. 353-354.

²⁰ C. Haită, *Studiu sedimentologic preliminar asupra locuirii neo-eneolitice din valea Teleormanului, zona Lăceni-Vitănești. Southern Romania Archaeological Project, campania 2000*, în „Studii de Preistorie”, 1/2001, 2002, p. 54; R. R. Andreescu, *op. cit.*, p. 144.

²¹ V. Boroneanț, *Considerații privind pădurea îngropată din bazinul Argeșului inferior*, în „Cercetări Arheologice în București”, VI, 2005, p. 10.

au existat, la Cetatea, unde la baza unui *tell* gumelnițean au fost identificate materiale Boian-Vidra²², dar și la Blejești, unde, sub nivelurile gumelnițene cercetate în *tell*-ul de aici au fost, de asemenea, identificate materiale Boian-Vidra și Boian-Spanțov.²³ De altfel în zona centrală a Munteniei la baza mai multor *tell*-uri gumelnițene (Tangâru, Comana, Petru Rareș, Pietrele, Uzun și Vlad Țepeș) au existat mai multe niveluri de locuire atribuite fazelor Vidra și Spanțov ale culturii Boian²⁴. În zona bazinelor Vedei și Teleormanului, unde au fost sondate așezări de tip *tell* la Alexandria, Ciolăneștii din Deal, Lăceni, Măgura și Vitănești nu au fost înregistrate situații similare, cele mai vechi niveluri de locuire datând, probabil, din faza timpurie a culturii Gumelnița (Gumelnița A1)²⁵.

O observație interesantă referitoare la specificul locuirii în luncă în raport cu factorul temporal a fost făcută în urma cercetărilor din zona Lăceni-Măgura. Investigațiile complexe efectuate în Valea Teleormanului, au condus la anumite concluzii legate de înțelesul noțiunii de "așezare". Într-o accepțiune clasică, existența unei așezări era constatată, deseori, doar prin prezența câtorva fragmente ceramice găsite la suprafața solului, pe baza acestui tip de descoperire fiind cartate mai multe așezări. În zona menționată se poate aminti faptul că în prima campanie arheologică (1998), pe lângă o așezare secționată de un canal de desecare (punctul TELEOR 001²⁶), au fost descoperite prin cercetări de suprafață trei aglomerări de materiale arheologice, ce aveau suprafețele cuprinse între 6000-8750 m² și distanța între ele 150-600 m, de pe care au fost culese fragmente ceramice, oase de animale, unelte de silex și fragmente de chirpici. La prima vedere s-ar putea crede că avem de-a face cu patru așezări, dar sondajele efectuate în următoarele două campanii (1999, 2000) au demonstrat că nu orice aglomerare de materiale reprezintă o așezare. S-a constatat că în punctul TELEOR 001 stratul cultural era relativ gros (0,50 m), cu locuințe de suprafață și amenajări aferente. În TELEOR 008, s-au delimitat două niveluri de locuire, cu locuințe de suprafață dar și cu bordeie. În TELEOR 009 a fost identificată o locuire ce se afla amplasată pe un grind de nisip, iar nivelul cultural aflat imediat sub suprafața solului era foarte subțire (circa 0,20 m). Nivelul cultural era inexistent în TELEOR 010, iar sondajele efectuate aici nu au scos la lumină decât rare fragmente ceramice.

²² Vl. Dumitrescu, *op.cit.*, p. 532; E. Comșa, *op. cit.*, p. 39.

²³ D. Berciu, *Săpăturile arheologice în județul Vlașca*, în „Studii. Revista de istorie”, II, 1, 1949, p. 98-99; Idem, *Cercetări și descoperiri arheologice în regiunea București*, în „Materiale și Cercetări Arheologice”, II, 1956, p. 493-505.

²⁴ Idem, *Săpăturile arheologice de la Tangâru (1956)*, în „Materiale și Cercetări Arheologice”, V, 1959, p. 143-154)

²⁵ M. Petrescu-Dîmbovița, S. Sanic, *Sondajul din tell-ul gumelnițean de la Ciolănești din Deal (jud. Teleorman)*, în „Arheologia Moldovei”, VI, 1969, p. 41; R. R. Andreescu, P. Mirea, Șt. Apope, *Dinamica locuirii neo-eneolitice pe valea Teleormanului*, în „Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos”, XVI-XVIII, 2001, p. 29-34; idem, *Cultura Gumelnița în vestul Munteniei*, în *O civilizație necunoscută: Gumelnița*, Cd-Rom, cIMEC, București, 2001; idem, *Cultura Gumelnița în vestul Munteniei. Așezarea eneolitică de la Vitănești, județul Teleorman* în „Cercetări Arheologice”, XII, București, 2004, p. 79.

²⁶ Conform SRAP, siturile au primit un număr de cod ce cuprinde denumirea prescurtată a unității hidrografice pe care se află amplasate (TELEOR - pe râul Teleorman, CLA - pe pârâul Clănița, VED - pe râul Vedea), urmat de un număr de ordine.

Conform cu situația constatată în teren se pot avansa anumite ipoteze legate de specificul locuirii. Aceasta putea fi permanentă, temporară și sezonieră²⁷. Locuiri precum TELEOR 001 și 008 reprezintă așezări permanente, cu nivel cultural sesizabil și locuințe de suprafață. Situația din TELEOR 010 ar putea sugera o locuire sezonieră legată de o anumită activitate economică (creșterea animalelor, de exemplu). De altfel, ca o veritabilă paralelă etnoarheologică, se poate exemplifica faptul că vara, în această zonă a văii Teleormanului, apar o serie de construcții improvizate, adăpost pentru oamenii ce cresc aici animale, în perioada acestui anotimp. O situație deosebită este întâlnită în TELEOR 009. Urmele arheologice de aici ar putea fi puse în legătură cu o locuire temporară, legată tot de o anumită activitate economică, însă nu întinsă pe un singur sezon²⁸.

În stadiul actual al cercetărilor nu se pot trage concluzii definitive referitoare la forma și dimensiunile așezărilor. Cercetările din Valea Teleormanului au furnizat informații referitoare la dimensiunile așezărilor ce aparțin culturii Boian. Mai multe observații stratigrafice au fost facilitate de existența unei rețele de canale de desecare realizate la începutul anilor '80²⁹. Astfel, în TELEOR 001 s-au putut observa resturile așezării, în taluzul șanțului de desecare, pe o lungime de aproximativ 120 m. Așezarea din TELEOR 008 măsoară pe direcția E-V circa 150 m, iar pe direcția N-S, circa 100 m. În valea pârâului Clănița, așezarea din punctul CLA 002 are dimensiunile de 135 m pe direcția N-S și 116 m pe direcția E-V.

Pe măsura trecerii la viața sedentară oamenii au început să-și construiască, în mod conștient, adăposturi special adaptate pentru desfășurarea vieții cotidiene. Locuința apare astfel ca o entitate locuibilă, un centru de producție, un adăpost și o reflecție a structurii sociale³⁰.

Majoritatea complexelor arheologice atribuite culturii Boian sunt locuințe - bordeie, colibe și locuințe de suprafață. Primele două tipuri de locuințe sunt legate mai ales de anumite activități economice care necesitau o deplasare continuă în teritoriu și au aproape aceeași structură cu cele din etapele anterioare (cultura Dudești). Ponderea locuințelor de suprafață va crește treptat, pentru ca în ultima fază (Spanțov) să se constate o generalizare a acestora, odată cu creșterea numărului așezărilor³¹.

Uneori, au fost interpretate ca fiind locuințe bordei, simple gropi a căror structură, dimensiuni și inventar nu sugerează acest aspect. La Alexandria „Podul nou” a fost cercetat un bordei Boian-Giulești, ce avea o formă ovală, orientat pe direcția nord-vest sud-est, cu dimensiunile de circa 2,40 m lungime (pe porțiunea păstrată), 3 m lățime și 1,40 m adâncime. În vecinătatea sud-vestică se afla o groapă, adâncă de 1,60 m, considerată de autorii săpăturii ca fiind o groapă de provizii³². Inventarul este

²⁷ R. R. Andreescu, D. W. Bailey, *Observații preliminare privind locuirea neo-eneolitică pe valea Teleormanului*, în M. Neagu (coordonator), *Civilizația Boian pe teritoriul României*, Calărași, 1999, p. 12.

²⁸ R. R. Andreescu, D. W. Bailey, S. Mills, S. Trick, P. Mirea, *Locuirea neo-eneolitică din valea Teleormanului, zona Lăceni-Măgura (Southern Romania Archaeological Project)*, în „Studii de Preistorie”, 1/2001, 2002, p. 44, 45; R. R. Andreescu, *op. cit.*, p. 145.

²⁹ În aceeași perioadă pe terenurile „redate” agriculturii au fost făcute arături adânci care au afectat puternic nivelurile culturale.

³⁰ D. W. Bailey, *The Living House: Signifying Continuity*, în R. Samson (editor), *The Social Archeology of Houses*, Edinburg, 1996, p. 22.

³¹ Idem, *Balkan Prehistory. Exclusion, Incorporation and Identity*, Routledge, London, 2000 p. 155.

³² B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, p. 176.

format, aproape în totalitate, din fragmente ceramice care nu întregesc însă nici un vas. Nu se fac referiri la resturi de chirpici sau la amenajări de tipul vetrelor sau podelelor. Toate aceste aspecte ar sugera mai degrabă un caracter menajer al complexelor amintite, eventual o depunere ulterioară, după ce nu au mai fost folosite în scopul inițial.

Un alt bordei Boian-Giulești a fost cercetat parțial pe Valea Teleormanului (TELEOR 008). Avea dimensiunile vizibile de 4 x 2 m, orientat pe direcția nord-est - sud-vest și o adâncime de maxim 0,75 m. Mai multe observații nu au putut fi făcute datorită deranjamentelor ulterioare. Tot pe Valea Teleormanului (TELEOR 008) au fost identificate și resturile a două locuințe de suprafață atribuite fazei Giulești, puternic deranjate de lucrările agricole, avându-se în vedere faptul că s-au aflat la adâncimi cuprinse între 0,10-0,30 m de suprafața solului. Acest aspect a împiedicat stabilirea precisă a unor dimensiuni. Locuințele au fost evidențiate prin prezența unor mase de chirpici ars și a unor vetre amplasate în părțile de sud sau de nord-vest. Fragmentele de chirpici ars păstrau urmele unor pari și împletituri de nuiele. Într-una dintre locuințe au fost evidențiate, pe o mică porțiune, resturile unei podele. Inventarul recuperat era alcătuit din fragmente ceramice, întregibile într-un procent redus, un vas de mici dimensiuni și piese de silex³³. Într-o cercetare de teren de data recentă, a fost identificată o locuire Boian-Giulești la Videle „Stănceasca”, pe valea Glavaciocului. Și aici au fost localizate patru zone cu resturi masive de chirpici ars și fragmente ceramice, ce se diferențiau clar în terenul proaspăt arat.

Din faza Spanțov sunt cunoscute trei locuințe de suprafață, cercetate tot pe Valea Teleormanului. Una dintre ele, descoperită în TELEOR 001, este o locuință neincendiată, distrusă aproape în totalitate de lucrările agricole și secționată de un canal de desecare. Au putut fi evidențiate o succesiune de podele și o amenajere, poate o vatră sau un cuptor³⁴. Materialul arheologic lipsește aproape cu desăvârșire, ceea ce ar putea sugera faptul că avem de-a face cu o locuință abandonată. Altă locuință, aflată în TELEOR 008, deranjantă de un mormânt din sec. IV p. Chr., avea o vatră, alături de care se aflau șase greutăți de lut, întregi sau fragmentare, un fragment de strecurătoare, o râșniță și un frecător. Urmele unei posibile locuințe de chirpici nears, cu o succesiune de podele, a fost identificată la Măgura pe Valea Clăniței (CLA 002). O zonă evidențiată în TELEOR 009, ce ar putea fi interpretată ca o zonă de locuire temporară, este reprezentată de fragmente mici de chirpici ars, dar și fragmente din ceea ce pare a fi fost o structură de chirpici nears, ambele aflate la câțiva centimetri de suprafața solului, pe un nivel compact de nisip³⁵.

Diferitele aspecte teoretice formulate asupra originii și evoluției culturii Boian s-au dovedit de multe ori contradictorii. S-a constatat totodată și dificultatea stabilirii unor sincronisme reale între fenomene culturale petrecute după a doua jumătate a

³³ R. R. Andreescu, D. W. Bailey, *Lăceni - Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice - campania 2000*, cImEc, București, 2001, p. 127.

³⁴ C. Haită, *Micromorphological study 2000*, în D.W. Bailey, R.R. Andreescu, S. Mills, S. Trick (editori), *Southern Romania Archaeological Project. Second Preliminary Report*, School of History and Archaeology, Cardiff University, 2001, p. 65-67.

³⁵ R. R. Andreescu, D. W. Bailey, *Lăceni - Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice - campania 1999*, cImEc, București, 2000, p. 54; idem, *Lăceni - Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice - campania 2000*, cImEc, București, 2001, p. 127, 128.

mileniului 5 a. Chr. Foarte probabil, avem de-a face cu evoluții locale, cu influențe între ariile culturale învecinate, precum și cu existența unor decalaje temporale în diferitele regiuni în care sunt prezente manifestările de tip Boian. În absența unor serii complete de date ¹⁴C acest tablou cronologic nu poate fi decât incomplet. Putem aminti, o singură dată ¹⁴C (Beta 148762) cunoscută pentru zona în discuție, provenită de la Lăceni (TELEOR 008) și care indică la nivelul fazei Boian-Spațov, 5790±40 BP (4780-4530 cal BC)³⁶. Aceasta corespunde, în linii mari, datelor ¹⁴C obținute pentru nivelurile Boian-Spațov de la Căscioarele „Ostrovel” și Radovanu³⁷ dar și din așezări aflate la sud de Dunăre: Karanovo, Azmașka, Ovčarovo³⁸.

Chiar dacă imaginea locuirii Boian s-a schimbat în ultimii 10 ani, ca urmare a cercetărilor arheologice desfășurate mai ales pe Valea Teleormanului, cunoașterea specificului acestei locuri din partea de vest a Munteniei, rămâne condiționată de situația existentă în prezent³⁹.

Descoperiri Boian în sud-vestul Munteniei

Nr. 1. Alexandria, jud. Teleorman, „Pădurea Anini” („Anini II”)

Locuire Boian-Spațov situată în lunca râului Vedea, mal stâng, la cca. 1 km nord-vest de Alexandria;

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2003;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman;

Bibliografie: P. Mirea, I. Pătrașcu, *Alexandria. Repere arheologice și numismatice*, 2006, p. 13, 37; P. Mirea, *Câteva date despre locuirea neo-eneolitică din zona Alexandriei*, în „Argesis”, XIV, 2005, p. 22.

Nr. 2. Alexandria, jud. Teleorman, „Balta Lazăr”

Locuire Boian-Spațov situată pe terasa joasă, în dreapta pârâului Nanov, la cca. 2,5 km sud-vest de Alexandria;

Cercetări de suprafață I. Spiru, 1984; P. Mirea, Șt. Apope, P. Zaharia, 2001; P. Mirea, I. Pătrașcu, 2004;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman;

Bibliografie: P. Mirea, I. Pătrașcu, *op.cit.*, p. 13, 34; P. Mirea, *op. cit.*, p. 20.

Nr. 3. Alexandria, jud. Teleorman, „Cărămidărie”

Locuire situată în partea de nord-est a orașului, la aproximativ 1 km, pe terasa joasă, nord-estică a râului Vedea, în prezent distrusă;

Descoperiri întâmplătoare 1984; cercetări de suprafață I. Spiru, P. Mirea 1984-1990;

Au fost descoperite, fragmente ceramice Starčevo-Criș și izolat Boian;

³⁶ D. W. Bailey, R. R. Andreescu, A. J. Howard, M. G. Macklin, S. Mills, *Alluvial landscape in the temperate Balkan neolithic: transition to tells*, în „Antiquity”, 76, 2002, p. 352.

³⁷ C. Bem, *Noi propuneri pentru schița arheologică a eneoliticului românesc*, în „Pontica”, XXXIII-XXXIV, 2000-2001, p. 83-84, tab. 3.

³⁸ J. Bojadziev, *Chronology of Prehistoric Cultures in Bulgaria*, în D. W. Bailey, I. Panayotov (editori), *Prehistoric Bulgaria*, Monographs in World Archaeology, No. 22, Prehistory Press, Madison, Wisconsin, 1995, p. 183-184.

³⁹ În unele cazuri descoperirile Boian, asemenea altor descoperiri din neoliticul timpuriu sau dezvoltat, se rezumă la câteva fragmente ceramice, iar pleava de cereale, prezentă ca degresant în pasta ceramică, se constituie de multe ori „unic” și „sigur” indicator pentru această atribuire.

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman;

Bibliografie: P. Mirea, I. Pătrașcu, *op. cit.*, p. 38; P. Mirea, *op. cit.*, p. 22.

Nr. 4. Alexandria, jud. Teleorman, „Nanoveanca-Baraj“

Locuire situată pe terasa joasă, în dreapta pâraului Nanov, la cca. 4 km vest de Alexandria, distrusă în anul 1967 cu ocazia unor lucrări de îndiguire;

Descoperire întâmplătoare 1967; cercetări de suprafață I. Spiru, 1967;

Au fost descoperite fragmente ceramice Boian-Spanțov. Se remarcă și un fragment de plăcuță rombică, cu decor incizat;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman;

Bibliografie: I. Spiru, *Cercetări și descoperiri arheologice în județul Teleorman*, în „Revista Muzeelor”, VI, 2, 1969, p. 159; P. Mirea, I. Pătrașcu, *op. cit.*, p. 13, 30; P. Mirea, *op. cit.*, p. 19.

Nr. 5. Alexandria, jud. Teleorman, „Podul Nou“

Locuire situată pe terasa înaltă, estică, a râului Vedea, distrusă în anul 1956, cu ocazia construirii noului pod peste râul Vedea;

Săpătură de salvare B. Mitrea și C. Preda, 1956;

Au fost cercetate două complexe Boian Giulești (o groapă de provizii și un bordei) din care au fost recuperate, mai ales, fragmente ceramice;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman;

Bibliografie: B. Mitrea, C. Preda, *Săpăturile de salvare de la Alexandria (raion Alexandria, regiunea București)*, în „Materiale și Cercetări Arheologice”, V, 1959, p. 175-176; E. Comșa, *Istoria comunităților culturii Boian*, 1974, p. 35; P. Mirea, I. Pătrașcu, *op. cit.*, p. 12-13, 40; P. Mirea, *op. cit.*, p. 23.

Nr. 6. Blejești, jud. Teleorman, „Măgura din baltă“

Așezare gumelnițeană de tip *tell*, situată pe valea pâraului Glavacioc, în prezent distrusă;

Săpături de salvare D. Berciu, 1948

La baza așezării au fost descoperite fragmente ceramice Boian Vidra și Spanțov;

Bibliografie: D. Berciu, *Săpăturile arheologice în județul Vlașca*, în „Studii. Revista de istorie”, II, 1, 1949, p. 98-99; idem, *Cercetări și descoperiri arheologice în regiunea București*, în „Materiale și Cercetări Arheologice”, II, 1956, p. 544-555; E. Comșa, *op. cit.*, p. 39, 41.

Nr. 7. Bujoru, jud. Teleorman, „Gorgan“

Locuire situată pe terasa înaltă a Dunării, la cca. 2,5 km sud-sud-vest de Bujoru, distrusă de lucrările de modernizare a podului rutier de peste râul Vedea, între anii 1982-1983;

Sondaj I. Vlad, 1983;

Au fost descoperite fragmente ceramice Boian-Giulești și Vidra;

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman;

Nr. 8. Bujoru, jud. Teleorman

Locuire Boian-Giulești aflată la baza unui tumul hallstattian (Basarabi), la 1 km est de marginea localității Bujoru, în apropierea sediului fostului CAP;

Săpătură de salvare E. Moscalu, 1974;

O parte din materiale se află în colecția Muzeului Județean Teleorman;

Bibliografie: E. Moscalu, C. Beda, *Bujoru. Un tumul cu car-cazan votiv aparținând culturii Basarabi*, în „Thraco – Dacica”, IX, 1-2, 1988, p. 24.

Nr. 9. Călinești, jud. Teleorman

Fragmente ceramice Boian-Spanțov descoperite pe raza localității Călinești;

Cercetări de suprafață I. Spiru;

Bibliografie: E. Comșa, *op. cit.*, p. 41.

Nr. 10. Cetatea, com. Rădoiști, jud. Teleorman

Așezare gumelnițeană de tip *tell*, în prezent distrusă, ce se afla pe raza localității Cetatea;

Cercetări de suprafață Vl. Dumitrescu, 1938;

La baza așezării au fost descoperite fragmente ceramice Boian-Vidra;

Bibliografie: Vl. Dumitrescu, *Alcune scoperti preistorice nel distreto di Teleorman*, în „DACIA”, IX-X, 1945, p. 532; E. Comșa, *op. cit.*, p. 39.

Nr. 11. Conțești, jud. Teleorman

Fragmente ceramice Boian-Spanțov descoperite pe raza localității Conțești;

Cercetări de suprafață E. Comșa;

Bibliografie: E. Comșa, *op. cit.*, p. 41.

Nr. 12. Dăneasa, jud. Olt

Fragmente ceramice Boian-Spanțov;

Cercetări de suprafață M. Nica;

Bibliografie: M. Nica, *Die meso- und neolithischen Kulturen Olteniens im Kontext der Kulturen Südost- und Mitteleuropas*, în R. Kertész, J. Makkay (editori), „From the Mesolithic to the Neolithic”, *Proceedings of the International Archaeological Conference held in the Damjanich Museum of Szolnok, September 22-27, 1996*, p. 350, fig. 1.

Nr. 13. Dobrogoatea, com. Olteni, jud. Teleorman

Pe terasa joasă, nord-estică, a râului Teleorman, la cca. 1,3 km sud de localitatea

Dobrogoatea, au fost descoperite fragmente ceramice Boian-Giulești și Gumelnița A1;

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, 2005;

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman;

Nr. 14. Drăcșănei, jud. Teleorman

În lunca Burdei, într-un punct neprecizat aflat pe raza localității Drăcșănei, au fost

descoperite două statuete antropomorfe, fragmentare, Boian-Spanțov;

Cercetări de suprafață A. Popescu;

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Sătesc Drăcșănei.

Nr. 15. Drăgănești Olt, jud. Olt

Fragmente ceramice Boian-Spanțov;

Cercetări de suprafață M. Nica;

Bibliografie: M. Nica, *op. cit.*, p. 350, fig. 1.

Nr. 16. Drăgănești Vlașca, jud. Teleorman

În dreapta DE 70 (București-Alexandria), la km. 59,5, pe terasa joasă a pârâului Călniștea, cu ocazia realizării unui șanț pentru cablu telefonic, au fost descoperite

fragmente ceramice Boian-Giulești;

Cercetări de suprafață P. Mirea, 2002;

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 17. Dudu, com. Plopii-Slăvitești, jud. Teleorman

Locuire Boian-Spanțov situată pe terasa mijlocie, estică, a râului Olt, în dreptul

locuinței lui Stănescu Marioara, la cca. 100 sud de biserica din localitate, pe șoseaua

Turnu-Măgurele - Beciu, identificată cu ocazia realizării unui șanț pentru cablu telefonic;

Cercetări de suprafață P. Mirea, Șt. Apope, 2002

Au fost descoperite fragmente ceramice și plastică antropomorfă;

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 18. Frumoasa, jud. Teleorman, „La Cetate“

Fragmente ceramice Boian și Gumelnița descoperite cu ocazia cercetării cetății medievale aflată pe terasa înaltă, vestică, a râului Vedea, la marginea de sud a localității Frumoasa, lângă moara comunală;

Săpături sistematice N. Constantinescu, 1964;

Bibliografie: N. Constantinescu, *Cetatea de pământ din secolul al XIV-lea de la Frumoasa*, în „Studii și Cercetări de Istorie Veche” 16-4, 1965, p. 735.

Nr. 19. Ipotești, com. Milcov, jud. Olt, „La Conac“

Locuire Boian fezele Bolintineanu, Giulești și Spanțov situată pe terasa înaltă, estică, a Oltului;

Cercetări de suprafață I. Moroșan, săpături de salvare E. Comșa, 1959;

Bibliografie: E. Comșa, *Săpăturile arheologice de la Ipotești*, în „Materiale și Cercetări Arheologice”, VIII, 1962, p. 214-215, 216, fig. 3,1; idem, *Istoria comunităților culturii Boian*, 1974, p. 31, 41.

Nr. 20. Ipotești, com. Milcov, jud. Olt, „Ipotești II“

Locuire Boian-Spanțov situată pe terasa înaltă, estică, a Oltului;

Săpături de salvare E. Comșa, 1959;

Bibliografie: E. Comșa, *Săpăturile arheologice de la Ipotești*, în „Materiale și Cercetări Arheologice”, VIII, 1962, p. 213-218; idem, *Istoria comunităților culturii Boian*, 1974, p. 41.

Nr. 21. Lăceni, com. Orbeasca, jud. Teleorman, „Valea Cioroica“ (TELEOR 001)

Locuire Boian-Spanțov situată în lunca Teleormanului, la cca. 10 km nord-est de Alexandria, la 1,1 km sud-est de șoseaua Alexandria-Pitești;

Săpături sistematice SRAP, 1998-2000;

A fost identificat un singur nivel de locuire; au fost cercetate resturile unei locuințe de suprafață în care au fost descoperite fragmente ceramice, unelte de silex;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Bibliografie: R. R. Andreescu, D. W. Bailey, *Observații preliminare privind locuirea neo-eneolitică pe valea Teleormanului*, în M. Neagu (coordonator), „Civilizația Boian pe teritoriul României”, Călărași, 1999, p. 11-13; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 1999”, CiMec, 2000, p. 54-55; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 2000”, CiMec, 2001, p. 127-130; R. R. Andreescu, P. Mirea, Șt. Apope, *Dinamica locuirii neo-eneolitice pe valea Teleormanului*, în „Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos”, XVI-XVIII, 2001, p. 29-34; R. R. Andreescu, D. W. Bailey, S. Mills, S. Trick, P. Mirea, *Locuirea neo-eneolitică din valea Teleormanului, zona Lăceni-Măgura (Southern Romania Archaeological Project)*, în „Studii de Preistorie”, 1/2001, 2002, p. 33-46; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, *Southern Romania Archaeological Project. Preliminary Report 1998*, School of History and Archaeology, Cardiff University, 1999; D.W. Bailey, R. R. Andreescu, L. Thissen, A.

Howard, M. Macklin, C. Haită, S. Mills, *Landscape archaeology of Neolithic southcentral Romania: aims, methods and preliminary results of the Southern Romania Archaeological Project*, în „Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie”, 51, 3-4, 2000, p. 131-151; D.W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, S. Trick, *Southern Romania Archaeological Project. Second Preliminary Report*, School of History and Archaeology, Cardiff University, 2001; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, A. J. Howard, M. G. Macklin, S. Mills, *Alluvial landscape in the temperate Balkan neolithic: transition to tells*, în „Antiquity”, 76, 2002, p. 349-355; R. R. Andreescu *Valea Teleormanului. Mediul și comunitățile umane în mileniul V a. Chr.*, în „Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos”, XXII, 2005, p. 141-150; A. Bălășescu, *Studiu arheozoologic preliminar al faunei de mamifere descoperite pe Valea Teleormanului*, în „Studii de Preistorie”, 1/2001, 2002, p. 59-70; C. Haită, *Studiu sedimentologic preliminar asupra locuirii neo-eneolitice din valea Teleormanului, zona Lăceni-Vitănești. Southern Romania Archaeological Project, campania 2000*, în „Studii de Preistorie”, 1/2001, 2002, p. 47-58; A. J. Howard, M. G. Macklin, D. W. Bailey, S. Mills, R. R. Andreescu, *Preservation and prospection of alluvial archaeological resources in the southern Balkans: a case-study from the Teleorman river valley, southern Romania*, în A. J. Howard, M. G. Macklin, D. G. Passmore (editori), „Alluvial Archaeology in Europe”, Lisse, 2003, p. 239-249; idem, *Late-glacial and Holocene river development in the Teleorman Valley on the southern Romanian Plain*, în „Journal of Quaternary Science”, 19 (3), 2004, p. 271-280.

Nr. 22. Lăceni, com. Orbeasca, jud Teleorman, „Valea Cioroaița” (TELEOR 008)

Locuiri Boian-Giulești, Spanțov și Gumelnița A2 situate în lunca Teleormanului, la cca. 10 km nord-est de Alexandria, la 1,3 km sud-est de șoseaua Alexandria-Pitești; Săpături sistematice SRAP, 1999, 2000;

Locuirile Boian-Spanțov și Gumelnița A2 suprapun parțial locuirea Boian-Giulești; locuirea neo-eneolitică este deranjată de o necropolă din sec. IV p. Chr.;

Au fost cercetate 3 locuințe de suprafață (2 Boian-Giulești, 1 Boian-Spanțov), 1 bordei Boian-Giulești; au fost descoperite fragmente de chirpici ars, fragmente ceramice, unelte de silex, plastică antropomorfă;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Bibliografie: R. R. Andreescu, D. W. Bailey, *Observații preliminare privind locuirea neo-eneolitică pe valea Teleormanului*, în M. Neagu (coordonator), „Civilizația Boian pe teritoriul României”, Călărași, 1999, p. 11-13; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 1999”, CiMec, 2000, p. 54-55; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 2000”, CiMec, 2001, p. 127-130; R. R. Andreescu, P. Mirea, Șt. Apope, *op. cit.*, p. 29-34; R. R. Andreescu, D.W. Bailey, S. Mills, S. Trick, P. Mirea, *op. cit.*, p. 33-46; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, *op. cit.*; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, L. Thissen, A. Howard, M. Macklin, C. Haită, S. Mills, *op. cit.*, p. 131-151; D.W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, S. Trick, *op. cit.*; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, A. J. Howard, M. G. Macklin, S. Mills, *op. cit.*, p. 349-355; R. R. Andreescu, *op. cit.*, p. 141-150; A. Bălășescu, *op. cit.*, p. 59-70; C. Haită, *op. cit.*, p. 47-58; A. J. Howard, M. G. Macklin, D. W. Bailey, S. Mills, R. R. Andreescu, *Preservation and prospection of alluvial archaeological resources in the southern*

Balkans: a case-study from the Teleorman river valley, southern Romania, în A. J. Howard, M. G. Macklin, D. G. Passmore (editori), „Aluvial Archaeology in Europe”, Lisse, 2003, p. 239-249; idem, *Late-glacial and Holocene river development in the Teleorman Valley on the southern Romanian Plain*, în „Journal of Quaternary Science”, 19 (3), 2004, p. 271-280.

Nr. 23. Lăceni, com. Orbeasca, jud. Teleorman, „Valea Cioroaica“ (TELEOR 009)

Locuire Boian-Spanțov situată în lunca Teleormanului, la cca. 10 km nord-est de Alexandria, la 1,4 km sud-est de șoseaua Alexandria-Pitești;

Săpătură sistematică SRAP, 1999;

A fost identificat un singur nivel de locuire; au fost cercetate resturile unei locuințe de suprafață în au fost descoperite fragmente de chirpici ars, fragmente ceramice, unelte de silex;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Bibliografie: R. R. Andreescu, D. W. Bailey, *Observații preliminare privind locuirea neo-eneolitică pe valea Teleormanului*, în M. Neagu (coordonator), „Civilizația Boian pe teritoriul României”, Călărași, 1999, p. 11-13; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 1999”, CiMec, 2000, p. 54-55; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 2000”, CiMec, 2001, p. 127-130; R. R. Andreescu, P. Mirea, Șt. Apope, *op. cit.*, p. 29-34; R. R. Andreescu, D. W. Bailey, S. Mills, S. Trick, P. Mirea, *op. cit.*, p. 33-46; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, *op. cit.*; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, L. Thissen, A. Howard, M. Macklin, C. Haită, S. Mills, *op. cit.*, p. 131-151; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, S. Trick, *op. cit.*; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, A. J. Howard, M. G. Macklin, S. Mills, *op. cit.*, p. 349-355; R. R. Andreescu, *op. cit.*, p. 141-150; A. Bălășescu, *op. cit.*, p. 59-70; C. Haită, *op. cit.*, p. 47-58; A. J. Howard, M. G. Macklin, D. W. Bailey, S. Mills, R. R. Andreescu, *Preservation and prospection of alluvial archaeological resources in the southern Balkans: a case-study from the Teleorman river valley, southern Romania*, în A. J. Howard, M. G. Macklin, D. G. Passmore (editori), „Aluvial Archaeology in Europe”, Lisse, 2003, p. 239-249; idem, *Late-glacial and Holocene river development in the Teleorman Valley on the southern Romanian Plain*, în „Journal of Quaternary Science”, 19 (3), 2004, p. 271-280.

Nr. 24. Lăceni, com. Orbeasca, jud. Teleorman, „Valea Cioroaica“ (TELEOR 010)

Locuire Boian-Spanțov situată în lunca Teleormanului, la cca. 10 km nord-est de Alexandria, la 1,7 km sud-est de șoseaua Alexandria-Pitești;

Săpătură sistematică SRAP, 1999;

Au fost descoperite izolat, fragmente ceramice Boian;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Bibliografie: R. R. Andreescu, D. W. Bailey, *Observații preliminare privind locuirea neo-eneolitică pe valea Teleormanului*, în M. Neagu (coordonator), „Civilizația Boian pe teritoriul României”, Călărași, 1999, p. 11-13; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 1999”, CiMec, 2000, p. 54-55; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 2000”, CiMec, 2001, p. 127-130;

R. R. Andreescu, P. Mirea, Șt. Apope, *op. cit.*, p. 29-34; R. R. Andreescu, D. W. Bailey, S. Mills, S. Trick, P. Mirea, *op. cit.*, p. 33-46; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, *op. cit.*; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, L. Thissen, A. Howard, M. Macklin, C. Haită, S. Mills, *op. cit.*, p. 131-151; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, S. Trick, *op. cit.*; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, A. J. Howard, M. G. Macklin, S. Mills, *op. cit.*, p. 349-355; R. R. Andreescu, *op. cit.*, p. 141-150; A. Bălășescu, *op. cit.*, p. 59-70; C. Haită, *op. cit.*, p. 47-58; A. J. Howard, M. G. Macklin, D. W. Bailey, S. Mills, R. R. Andreescu, *Preservation and prospection of alluvial archaeological resources in the southern Balkans: a case-study from the Teleorman river valley, southern Romania*, în A. J. Howard, M. G. Macklin, D. G. Passmore (editori), „Aluvial Archaeology in Europe”, Lisse, 2003, p. 239-249; idem, *Late-glacial and Holocene river development in the Teleorman Valley on the southern Romanian Plain*, în „Journal of Quaternary Science”, 19 (3), 2004, p. 271-280.

Nr. 25. Lăceni, com. Orbeasca, jud. Teleorman, „Solare“

Fragmente ceramice Boian descoperite pe raza localității Lăceni;

Sondaj E. Moscalu, 1968;

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 26. Măgura, jud. Teleorman, „Clănița“ (CLA 002)

Locuire Boian-Spanțov situată pe malul drept al pârâului Clănița, la cca. 500 m nord-nord-vest de confluența cu râul Teleorman și cca. 400 m nord-vest de biserica din Măgura; Săpături sistematice SRAP, 1999-2001;

Au fost identificate două niveluri de locuire Boian-Spanțov, în care au fost descoperite fragmente ceramice, plastică antropomorfă, unelte de silex;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Bibliografie: R. R. Andreescu, D. W. Bailey, *Observații preliminare privind locuirea neo-eneolitică pe valea Teleormanului*, în M. Neagu (coordonator), „Civilizația Boian pe teritoriul României”, Călărași, 1999, p. 11-13; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 1999”, CiMec, 2000, p. 54-55; idem, *Lăceni-Măgura, com. Orbeasca, jud. Teleorman*, în „Cronica Cercetărilor Arheologice 2000”, CiMec, 2001, p. 127-130; R. R. Andreescu, P. Mirea, Șt. Apope, *op. cit.*, p. 29-34; R. R. Andreescu, D. W. Bailey, S. Mills, S. Trick, P. Mirea, *op. cit.*, p. 33-46; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, *op. cit.*; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, L. Thissen, A. Howard, M. Macklin, C. Haită, S. Mills, *op. cit.*, p. 131-151; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, S. Mills, S. Trick, *op. cit.*; D. W. Bailey, R. R. Andreescu, A. J. Howard, M. G. Macklin, S. Mills, *op. cit.*, p. 349-355; R. R. Andreescu, *op. cit.*, p. 141-150; A. Bălășescu, *op. cit.*, p. 59-70; C. Haită, *op. cit.*, p. 47-58; A. J. Howard, M. G. Macklin, D. W. Bailey, S. Mills, R. R. Andreescu, *Preservation and prospection of alluvial archaeological resources in the southern Balkans: a case-study from the Teleorman river valley, southern Romania*, în A. J. Howard, M. G. Macklin, D. G. Passmore (editori), „Aluvial Archaeology in Europe”, Lisse, 2003, p. 239-249; idem, *Late-glacial and Holocene river development in the Teleorman Valley on the southern Romanian Plain*, în „Journal of Quaternary Science”, 19 (3), 2004, p. 271-280.

Nr. 27. Măgura, jud. Teleorman, „CLA 004“

Locuire Boian-Spanțov situată în luncă, pe malul drept al pârâului Clănița, la cca. 650 m sud-vest de biserica de la Măgura-Bran;

Cercetări de suprafață P. Mirea, S. Mills, G. Jones, 2005;
Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 28. Măgura, jud. Teleorman, „TELEOR 014“

Locuire Boian situată pe terasa joasă nord-estică a râului Teleorman, la cca. 1 km nord-vest de biserica de la Măgura;

Cercetări de suprafață P. Mirea, S. Mills, G. Jones, 2005;
Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 29. Mavrodin, jud. Teleorman

Locuire Boian-Sanțov situată pe terasa joasă, nord-estică, a râului Vedea, la cca. 800 m sud-est de localitatea Mavrodin;

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2003;
Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 30. Mavrodin, jud. Teleorman

Fagmente ceramice Boian (probabil Spanțov) apărute sporadic într-o zonă puternic deranjată de gropi de împrumut, pe malul drept al Pârâului Tinoasa, în apropiere de vărsarea acestuia în Vedea, la cca. 300 m est de șoseaua Buzescu-Vârtoape.

Cercetări de suprafață P. Mirea, 2007;
Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 31. Nanov, jud. Teleorman, „Vistireasa“

Locuire Boian-Spanțov situată pe malul stâng al pârâului Vistireasa, în dreptul stăvilărilor aflat între prima și a doua baltă, la cca. 1 km nord-est de localitatea Nanov;

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2002, 2004; K. McGill, 2002;
Au fost descoperite fragmente ceramice, unelte de silex și os;
Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman;
Bibliografie: P. Mirea, I. Pătrașcu, *op. cit.*, p. 13, 36; P. Mirea, *op. cit.*, p. 21.

Nr. 32. Nenciulești, jud. Teleorman

Locuire Boian-Giulești situată pe o prelungire a terase înalte, nordice, a râului Vedea, la cca. 300 m est de localitatea Nenciulești;

Cercetări de suprafață P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apopo, 2003;
Au fost descoperite fragmente ceramice, fragmente de chirpici ars;
Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 33. Olteni, jud. Teleorman

Fragmente ceramice Boian-Giulești descoperite pe raza localității Olteni;

Cercetări de suprafață Gh. Diaconu;
Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.
Bibliografie: E. Comșa, *op. cit.*, p. 35.

Nr. 34. Pârul Rotund, jud. Teleorman, „Piscul Gol“

Locuire Boian-Spanțov situată pe terasa înaltă, nord-estică a râului Vedea, la cca. 700 m nord-vest de localitatea Pârul Rotund;

Cercetări de suprafață, I. Spiru, 1979; P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apopo, 2001; R. R. Andreescu, P. Mirea, 2002;

Au fost descoperite fragmente ceramice, unelte de silex;
Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.
Bibliografie: I. Spiru, *File de istorie teleormăneană*, 1996, p. 49.

Nr. 35. Poroschia, jud. Teleorman, „Grădina CAP 7 Noiembrie“

Locuire aflată în lunca pârâului Nanov, pe malul drept, la cca. km 2,5 vest de localitatea Poroschia, distrusă în urma unor lucrări de îndiguire în anul 1967; Descoperire întâmplătoare 1967; cercetări de suprafață C. Beda, I. Spiru, 1968, 1972; Au fost descoperite fragmente ceramice Boian-Spanțov și Gumelnița A1, un fragment de statueta antropomorfă Boian-Spanțov;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Bibliografie: I. Spiru, *op. cit.*, p. 12, 13; P. Mirea, I. Pătrașcu, *op. cit.*, p. 13, 34; P. Mirea, *op. cit.*, p. 20, 21.

Nr. 36. Poroschia, jud. Teleorman, „Valea Nanovului“

Pe malul stâng al pârâului Nanov, la cca. 100 m sud-vest de șoseaua Alexandria-Zimnicea, au fost descoperite izolat, fragmente ceramice Boian;

Cercetări de suprafață, P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apopo, 2001; P. Mirea, I. Pătrașcu, 2005;

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Bibliografie: P. Mirea, I. Pătrașcu, *op. cit.*, p. 35; P. Mirea, *op. cit.*, p. 21.

Nr. 37. Poroschia, jud. Teleorman, „Râpe“ (VED 005)

Pe terasa înaltă, estică, a râului Vedea, la cca. 1 km est-nord-est de localitatea Poroschia, în zona unei așezări Dudești, au fost descoperite izolat, fragmente ceramice Boian și Gumelnița

Cercetări de suprafață, I. Spiru, C. Beda, 1970-1972, P. Mirea, C. Marin, 1984, 1985, 1992, D.W. Bailey, S. Mills, P. Mirea, L. Thissen, 2002;

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Bibliografie: P. Mirea, I. Pătrașcu, *op. cit.*, p. 42; P. Mirea, *op. cit.*, p. 23.

Nr. 38. Roșiori de Vede, jud. Teleorman, „Fabrica Onibere“

Locuire Boian situată pe terasa înaltă, sudică, a pârâului Bratcov, în imediata vecinătate a DE 70, vis-à-vis de fabrica de bere "Onibere";

Cercetări de suprafață R. R. Andreescu, P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apopo, 2003;

Au fost descoperite fragmente ceramice, unelte de silex și piatră șlefuită.

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 39. Slatina, jud. Olt, „Slatina I“

Fragmente ceramice Boian-Bolintineanu, descoperite într-un punct situat la nord-est de oraș, între spital și Sanatoriul TBC;

Cercetări de suprafață D. V. Rosetti.

Bibliografie: E. Comșa, *op. cit.*, p. 31.

Nr. 40. Slatina, jud. Olt, „Grădiștea“ (Slatina II)

Fragmente ceramice Boian-Bolintineanu, Boian-Giulești și Boian-Spanțov;

Cercetări de suprafață D. Berciu, M. Butoiu, 1958.

Bibliografie: C. S. Nicolăescu-Plopșor, C. Mateescu, *Șantierul arheologic Cerna-Olt*, în „Studii și Cercetări de Istorie Veche”, VI, 3-4, 1955, p. 401, fig. 6; D. Berciu, M. Butoiu, *Cercetări arheologice în orașul Slatina și împrejurimi*, în „Materiale și Cercetări Arheologice”, 1961, p. 139, 140, fig. 1; E. Comșa, *op. cit.*, p. 31, 35.

Nr. 41. Stejarul, com. Milcov, jud. Olt

Fragmente ceramice Boian-Spanțov;

Cercetări de suprafață E. Comșa.

Bibliografie: E. Comșa, *op. cit.*, p. 41.

Nr. 42. Teleormanu, com. Mârzănești, jud. Teleorman

Fragmente ceramice Boian descoperite pe Valea Vâjiștei, în apropierea pădurii de la Siliștea.

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 43. Ulmi, com. Milcov, jud. Olt

Fragmente ceramice Boian-Spanțov;

Cercetări de suprafață E. Comșa.

Bibliografie: *Ibidem*.

Nr. 44. Videle, jud. Teleorman

Un fragment ceramic Boian-Vidra descoperit pe raza orașului Videle;

Material inedit aflate în colecția Muzeului Județean „Teohari Antonescu” Giurgiu.

Nr. 45. Videle, jud. Teleorman, „Stănceanca”

Locuire Boian-Giulești, aflată pe terasa înaltă, sud-vestică, a râului Glavacioc, la aproximativ 140 m est de ieșirea din fostul sat Stănceanca, în prezent încorporat în orașul Videle;

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Torcică, 2007.

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 46. Vitănești, jud. Teleorman, „lizieră pădure”

Pe malul drept al Teleormanului, în luncă, la cca. 800 m nord de podul peste râu, aflat pe DE 70, au fost descoperite fragmente ceramice Boian-Spanțov;

Cercetări de suprafață, P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apopo, 2001.

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 47. Vitănești, jud. Teleorman, „Vitănești IV”

La marginea de vest a comunei (în apropierea drumului E 70), pe terasa joasă nord-estică a râului Teleorman, au fost descoperite fragmente ceramice neo-eneolitice (Starčevo-Criș, Boian și Gumelnița);

Cercetări de suprafață, P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apopo, 2001.

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 48. Vitănești, jud. Teleorman, „zona Vitănești III”

Pe malul drept al Teleormanului, în luncă, la cca. 500 m sud-vest de sat, au fost descoperite izolat, fragmente ceramice Boian;

Cercetări de suprafață, P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apopo, 2001.

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 49. Zimnicea, jud. Teleorman, „grindul Jianca”

Pe un grind situat la sud-est de Zimnicea, în zona de vărsare a râului Vedea în Dunăre, au fost descoperite fragmente ceramice Boian;

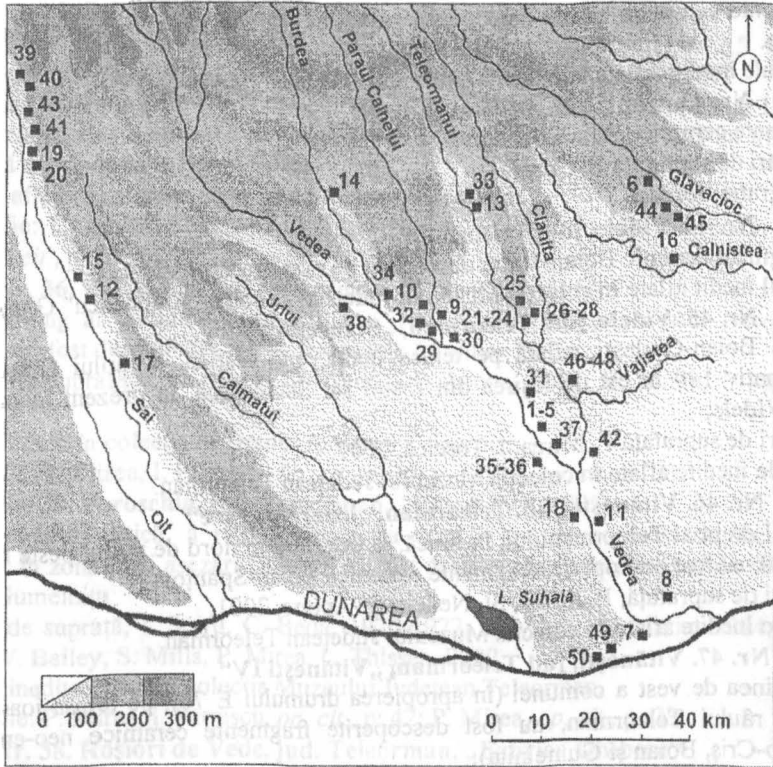
Cercetări de suprafață C. Beda, 1970;

Materiale inedite aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman.

Nr. 50. Zimnicea, jud. Teleorman

Un fragment ceramic Boian-Vidra descoperit pe raza localității Zimnicea;

Bibliografie: Gr. Tocilescu, *Dacia înainte de romani. Cercetări asupra popoarelor care au locuit țărilor romane de la stânga Dunării, mai înainte de conculista acestui teritoriu de contra imperatorului Traianu*, 1880, tab. K/7; E. Comșa, *op. cit.*, p. 39.

Boian - Bolintineanu: 19, 39, 40

Boian - Giulești: 5, 7, 8, 13, 16, 19, 22, 32, 33, 40, 45

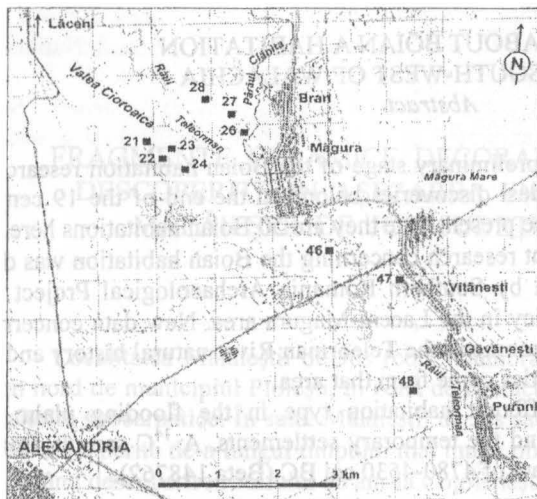
Boian - Vidra: 6, 7, 10, 44, 50

Boian - Spanțov: 1, 2, 4, 6, 9-11, 14, 15, 17, 19-24, 26, 27, 29-31, 34, 35, 40, 41, 43, 46

Fază neprecizată: 3, 18, 25, 28, 36-38, 42, 47-49

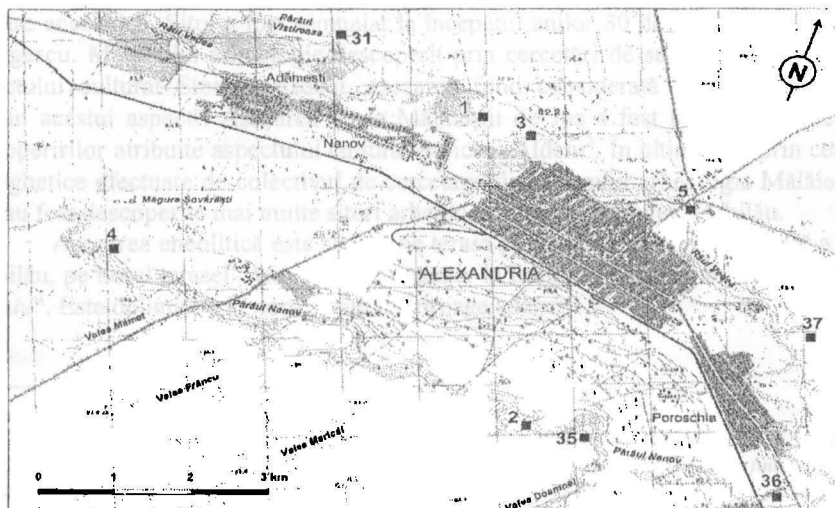
1-5, 35-37 zona Alexandria, 6 Blejești "Măgura din Baltă", 7 Bujoru "Gorgan", 8 Bujoru, 9 Călinești, 10 Cetatea, 11 Conțești, 12 Dănașa, 13 Dobrogostea, 14 Drăeșănci, 15 Drăgănești-Olt, 16 Drăgănești-Vlașca, 17 Dudu, 18 Frumoasa "La Cetate", 19 Ipotești "La Conac", 20 Ipotești II, 21-24, 26-28, 46-48 zona Lăceni-Măgura-Vitânești, 25 Lăceni "Solare", 29 Mavrodin, 30 Mavrodin, 31 Nanov "Vistireasa", 32 Nenciulești, 33 Olteni, 34 Părul Rotund "Piscul Gol", 38 Roșiorii de Vede "Fabrica Onibere", 39 Slatina I, 40 Slatina II, 41 Stejaru, 42 Teleormanu, 43 Ulmi, 44 Videle, 45 Videle "Stănceasca", 49 Zimnicea "Grindul Jianca", 50 Zimnicea

Fig. 1 Descoperiri Boian în sud-vestul Munteniei

- 21 Lăceni TELEOR 001
- 22 Lăceni TELEOR 008
- 23 Lăceni TELEOR 009
- 24 Lăceni TELEOR 010
- 26 Măgura CLA 002
- 27 Măgura CLA 004
- 28 Măgura TELEOR 014
- 46 Vitânești "lizieră pădure"
- 47 Vitânești "Vitânești IV"
- 48 Vitânești "zona Vitânești III"

Fig. 2 Descoperiri Boian în zona Lăceni-Măgura-Vitânești

- 1 Alexandria "Pădurea Anini".
- 2 Alexandria "Balta Lazăr".
- 3 Alexandria "Cărămidărie"
- 4 Alexandria "Nanoveanca-Baraj".
- 5 Alexandria "Podul Nou".
- 31 Nanov "Vistireasa"
- 35 Poroschia "Grădina CAP 7 Noiembrie".
- 36 Poroschia "Valea Nanovului".
- 37 Poroschia "Râpe"(VED 005)

Fig. 3 Descoperiri Boian în zona Alexandria

**SOME DATA ABOUT BOIAN A HABITATION
FROM THE SOUTH-WEST OF WALACHIA**

Abstract

This article presents the preliminary stage of the Boian habitation research in the south-west Muntenia. The oldest discoveries belong to the end of the 19 century and almost are field research. In the present time they are 50 Boian habitations here.

One of the most important research concerning the Boian habitation was done during the 1998 to 2000, proved by Southern Romania Archaeological Project and focused the Teleorman River Valley in the Laceni-Magura area. New data concerning the reconstruction of the pale environment, the Teleorman River natural history and the influences on the human communities come from that area.

The results evidence different habitation type in the flooding plain: the permanent, the quasi-permanent and the temporary settlements. A ^{14}C sample from a Boian-Spanțov phase provides a date of 4780-4530 cal BC (Beta 148762).